

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 61 0 Ps 007908 21 Rev 2
Banjaluka: 1.7.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja d.o.o. P.d. R., koga zastupa punomoćnik M.A., advokat iz B., protiv tuženog d.o.o. A.g. V., koga zastupa punomoćnik G.B., advokat iz B., radi isplate, vrijednost spora 231.406,39 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 007908 20 Pž 3 od 24.2.2021. godine, na sjednici održanoj 1.7.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužitelja se djelimično usvaja i presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 007908 20 Pž 3 od 24.2.2021. godine djelimično preinačava u dijelu odluke o troškovima postupka, tako što se obavezuje tuženi da tužitelju, pored dosuđenog iznosa na ime naknade troškova postupka od 9.117,35 KM, naknadi i troškove postupka na ime sastava revizije u iznosu od 1.663,68 KM.

U preostalom dijelu se revizija tužitelja odbija i pobijana presuda potvrđuje.

Revizija tuženog se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 2.693,92 KM.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu broj: 61 0 Ps 007908 17 Ps 2 od 27.4.2018. godine, obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 231.406,39 KM i na ime naknade troškova postupka iznos od 12.344,60 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.4.2018. godine do isplate, u roku od 30 dana.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 61 0 Ps 007908 20 Pž 3 od 24.2.2021. godine, djelimično je usvojena žalba tuženog i preinačena prvostepena presuda tako što je obavezan tuženi da tužitelju na ime naknade materijalne štete isplati iznos od 139.733,30 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.4.2018. godine do isplate, dok je preko dosuđenog iznosa tužbeni zahtjev odbijen (do traženog iznosa od 231.406,39 KM).

Obavezan je tuženi da tužitelju naknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 9.117,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na troškove prvostepenog postupka u iznosu od 7.453,67 KM počev od 27.4.2018. godine do isplate, sve u roku od 30 dana od dana

dostavljanja prepisa presude, dok je preko dosuđenog zahtjev za naknadu troškova postupka odbijen.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova prvostepenog i drugostepenog postupka.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev (za iznos od 91.673,09 KM), zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti, a tuženi obaveže na naknadu troškova cjelokupnog postupka.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku u dosuđujućem dijelu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije, a tužitelj obaveže na naknadu troškova cjelokupnog postupka.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija tužitelja odbije i ovaj obaveže na naknadu troškova postupka, na ime sastava odgovora, u iznosu od 2.693,92 KM.

Tužitelj nije podnio odgovor na reviziju tuženog.

Revizija tužitelja je djelimično osnovana.

Revizija tuženog nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja naveden u izreci prvostepene presude.

Prvostepeni sud je utvrdio da su parnične stranke 5.7.2012. godine zaključile ugovor o poslovno tehničkoj saradnji, kojim se tužitelj obavezao da će dozvoliti tuženom da skine građevinski materijal sa njegova tri objekta (štale za konje, upravne zgrade i pomoćne zgrade) i predati mu taj materijal u svojinu, dok se tuženi obavezao da će do 1.11.2012. godine za objekte sa kojih je skinut građevinski materijal, obezbjediti i ugraditi drugi građevinski materijal.

Ocjenom izvedenih dokaza, prvostepeni sud je „stekao čvrsto ubjeđenje“ da je tužitelj ispunio svoju ugovornu obavezu dozvolivši tuženom da skine i odveze građevinski materijal, a da tuženi svoju obavezu nije ispunio jer nije obezbjedio i ugradio novi građevinski materijal na porušene objekte.

Prihvatajući nalaz vještaka građevinske struke K.F. od 29.6.2015. godine, prvostepeni sud je obavezao tuženog da tužitelju isplati iznos od 231.406,39 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja.

Prvostepeni sud nije prihvatio prigovor tuženog o „nepravilnoj identifikaciji objekata“, cijeneći da je vještak sačinio nalaz na osnovu dokumentacije u spisu i „mjerenjima koje je lično obavio na konkretnim objektima“.

Stav je prvostepenog suda da nema mjesta primjeni odredbe člana 263. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO-a) jer tuženi „nije opravdao svoje

nepostupanje po ugovoru“, a da su bez uticaja njegove tvrdnje da zbog lošeg kvaliteta izvađeni kamen nije mogao iskoristiti u gradnji.

Sud nedokazanim cijeni navode tuženog da nije odvezao kamen skinut sa objekata tužitelja već treća lica, cijeneći da je krivična istraga prema NN licima obustavljena rješenjem nadležnog tužilaštva od 2.6.2014. godine, broj: T 17 KT 00001509.

Odluka prvostepenog suda je utemeljena na odredbama člana 155., 185. stav 4., 189. stav 2, 190., 262., 263., 266. i 277. ZOO-a.

Drugostepeni sud žalbu tuženog cijeni djelimično osnovanom, iz kog razloga preinačava prvostepenu odluku i dosuđeni iznos od 231.406,39 KM snižava na iznos od 139.733,30 KM, a shodno tome i dosuđeni iznos troškova od 12.344,60 KM snižava na iznos od 9.117,35 KM.

Stav je drugostepenog suda da ugovorom tužitelj nije preuzeo obavezu da „izdvoji i preda u svojinu“ tuženom građevinski materijal sa svojih objekata, već da tuženom dozvoli da on to uradi, niti je preuzeo obavezu da skinuti materijal čuva do momenta dok ga tuženi ne odveze i zaključuje da tužitelj ne snosi posljedice eventualnog otuđenja kamena od strane trećih lica. Neosnovanim je cijenio navode tuženog da je tužitelj imao obavezu da sačiniti zapisnik o primopredaji materijala ili otpremnice, kao dokaz o količini i vrsti preuzetog materijala.

Cijeneći ugovor i nalaz vještaka, drugostepeni sud utvrđuje da su na kč. broj 554/5 bila sagrađena dva objekta, u ugovoru označena kao upravna zgrada i pomoćna zgrada, a u nalazu kao objekat broj 4 (površine 186 m²) i 5 (površine 117 m²), pa kako na toj parceli nema drugih objekata zaključuje da su ta dva objekta bila predmet ugovora i da je tuženi porušio oba objekta.

Imajući u vidu da prema nalazu na kč. broj 556/6 postoje tri objekta, dok je u ugovoru označen samo jedan objekat pod nazivom štala za konje, sud cijeni da tužitelj „nije pouzdano dokazao“ koji je od ta tri objekta predmet ugovora i, stoga, smatra da tužitelju pripada naknada za „vrijednost objekta koji najmanje opterećuje tuženog, a to je objekat broj 3 koji je najmanje površine i vrijednosti“.

Utvrđujući da su ugovorom označeni objekti koji su u nalazu opisani pod brojem 3, 4 i 5 i da je vještak vrijednost radova na ponovnoj izgradnji tih objekata procjenio na iznos 139.733,30 KM (48.930,96 KM + 45.843,45 KM + 44.958,90 KM), drugostepeni sud je djelimično usvojio tužbeni zahtjev.

Odlučujući o troškovima postupka, drugostepeni sud je utvrdio da procentualni uspjeh tužitelja u parnici iznosi 60,38 %, pa mu je ukupno priznate troškove u iznosu od 12.344,60 KM u konačnom dosudio srazmjerno uspjehu (9.117,35 KM).

Drugostepena odluka je pravilna i zakonita, osim u dijelu odluke o troškovima postupka.

Nesporna je činjenica da su parnične stranke 5.7.2012. godine zaključile pismeni ugovor o poslovnotehničkoj saradnji, kojim ugovorom je tužitelj preuzeo obavezu da dopusti tuženom da sa objekata skine i uzme u svojinu građevinski materijal, a tuženi da do 1.11.2012. godine za porušene objekte obezbjedi odgovarajući građevinski materijal i ugradi ga u porušene objekte.

Pravilan je zaključak nižestepenih sudova da se radi o dvostrano teretnom ugovoru.

Prema članu 1. alineja 1. ugovora tužitelj predaje tuženom u svojinu građevinski materijal sa dva objekta sagrađena na k.č. broj: 554/5 (opisana kao stambena zgrada - upravna i stambena zgrada - pomoćna zgrada) i sa jednog objekta sagrađenog na k.č. broj: 556/6 (opisanog kao pomoćna zgrada - štala za konje). Ugovorom nije navedena bruto površina ovih objekata, niti je opisano njihovo stanje u momentu zaključenja ugovora (da li su čitavi, djelimično devastirani i slično).

Prema nalazu vještaka građevinske struke K.F. od 29.6.2015. godine, obrazloženja kog je dao na raspravi održanoj 30.1.2018. godine i na raspravi pred drugostepenim sudom održanoj 6.2.2019. godine, na k. č. broj 554/5 locirana su dva objekta: broj 4 - bruto površine 186,00 m² i broj 5 - bruto površine 177,00 m², dok su na k.č. broj: 556/6 locirana tri objekata: broj 1 - bruto površine 427,20 m², broj 2 - bruto površine 340,38 m² i broj 3 - bruto površine 200,00 m² (broj 3).

Ukupna bruto površina svih 5 objekata iznosi 1.330,02 m².

U nalazu vještaka slikom je prikazan i objekat (broj 6) naziva ovčarnik, s tim da se vještak nije izjašnjavao o bruto površini i lokaciji, a pojedinačno je obračunao troškove građevinskih radova za svaki od pet objekata. Vještak je u nalazu obračunao da ukupni troškovi građevinskih radova potrebnih za ponovnu izgradnju dva objekta na k.č. broj: 554/5 (broj 4 i 5) iznose 90.802,35 KM, a za izgradnju tri objekta na k.č. broj: 556/6 (broj 1, 2 i 3) iznose 231.406,39 KM, ili sveukupno 322.208,74 KM.

Podneskom od 26.3.2018. godine tužitelj je precizirao tužbeni zahtjev za naknadu štete u visini troškova ponovne izgradnje tri porušena objekta, tražeći isplatu iznosa od 231.406,39 KM što se, prema nalazu, zbirno odnosi na objekte broj 1, 2 i 3.

Odredbe ugovora se primjenjuju kako glase (član 99. stav 1. ZOO-a), dok se pri tumačenju spornih odredbi ne treba držati doslovnog značenja upotrebljenih izraza, već treba istraživati zajedničku namjeru ugovarača i odredbu razumjeti tako da odgovara načelima obligacionog prava.

Tužitelj je ugovorom preuzeo obavezu da *dozvoli da se izdvoji građevinski materijal sa tri objekta, odnosno preda u svojinu A.*, i to sa pomoćne zgrade (štala za konje) sagrađene na k.č. broj: 556/6, stambene zgrade (upravna zgrada) i stambene zgrade (pomoćna zgrada), obe sagrađene na k.č. broj: 554/5. Ugovorom tužitelj nije preuzeo obavezu da pregleda, kontroliše, zapisnički ili na drugi način konstatuje količinu skinutog, predatog ili odveženog materijala, niti da obezbjedi čuvanje skinutog materijala do njegovog prevoza, kako pravilno zaključuje drugostepeni sud.

Tuženi ne tvrdi niti je dokazao da ga je tužitelj sprečavao u izvođenju napred navedenih radova, a tokom postupka je utvrđeno da su samo radnici tuženog učestvovali u radovima skidanja materijala, izbora i pakovanja kamena na palete. Ovo proizilazi iz izjava svjedoka tuženog (R.S. i V. M.).

Time je pravilan i zaključak suda da je tužitelj ispunio ugovornu obavezu jer je omogućio tuženom da sa objekata iz ugovora skine i odveze materijal.

Ugovorom stranaka nije određeno da tužitelj preuzima samo materijal određenog kvaliteta ili vrste, niti da se njegova obaveza ponovne ugradnje drugog građevinskog materijala uslovljava količinom odvezenog materijala.

Tuženi je priznao da je „prikupio kamen sa dva ovčarnika... i skinuo krovnu konstrukciju sa objekta upravne zgrade“. Svjedok R.S., građevinski inženjer koji je vodio projekat za tuženog, na raspravi pred drugostepenim sudom iskazao je da se radi o „dva temelja ovčarnika, ranije štale koja je devastirana“ i da su sa upravne zgrade skinuli krovnu konstrukciju, ali da je „kamen ostao u objektu i da ga nisu demontirali“.

Oba nižestepena suda pravilno nalaze da se tuženi ne može „osloboditi“ obaveze iz ugovora koja je utvrđena članom 1 alineja 2, tj. da „obezbjedi odgovarajući građevinski materijal i ugradi ga“ u porušene objekte, bez obzira da li je ili nije odvezao skinuti materijal. Kako je tokom postupka dokazano da je ugovor raskinut (podnesak tužitelja od 18.9.2014. godine), tužitelju pripada pravo na naknadu štete (član 132. stav 1. ZOO-a) u vrijednosti koju treba uložiti da porušene objekte građevinski dovede u funkcionalno stanje.

Tuženi nije dokazao tvrdnju da su pojedini objekti već bili dijelom devastirani, odnosno da on nije porušio svih pet objekata iz nalaza.

Pravilan je zaključak nižestepenog suda da tuženi nije dokazao da je ispunio ugovornu obavezu, a to slijedi i iz dopisa tuženog broj... od 26.3.2014. godine kao odgovora na opomenu tužitelja od 5.3.2014. godine.

Za razliku od prvostepenog suda koji je usvojio zahtjev u cijelosti smatrajući da je bez značaja da li se naknada traži za objekte iz ugovora ili za bilo koji od porušenih objekata, drugostepeni sud priznaje naknadu samo za objekte iz ugovora, tj. objekte sagrađene na k.č. broj 554/5 (broj 4 i 5) i za objekat sagrađen na k.č. broj: 556/6 (broj 3) tj. naknadu u ukupnom iznosu od 139.733,30 KM.

Prema činjeničnim navodima tužbe, tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu naknade štete u visini troškova potrebnih za ponovnu izgradnju porušenih objekata, temelji se na povredi ugovorne obaveze. Time se pravilnim ukazuje stav drugostepenog suda da se tužitelju, s obzirom na navode tužbe, može priznati naknada samo u visini vrijednosti troškova ponovne izgradnje objekata navedenih u tački 2. ugovora, a to su objekti 4 i 5 sagrađeni na k.č. broj: 554/5 i jednog od tri objekta sagrađena na k.č. broj: 556/6, a koji je u ugovoru opisno označen kao pomoćna zgrada - štala za konje).

S obzirom da se naknada traži zbog povrede ugovora, obaveza je tužitelja da dokaže da objekat broj 3 sagrađen na k.č. broj: 556/6 za koji mu je priznata naknada od strane drugostepenog suda, nije opisan objekat iz tačke 1. alineja 1. ugovora (pomoćna zgrada - štala za konje), što nije uspio.

Neosnovan je prigovor tuženog da je suđeno „mimo zahtjeva“ jer dosuđena naknada manja od utuženog iznosa.

Revizioni prigovor tuženog o zastarjelosti potraživanja, koji je istaknut tokom prvostepenog postupka i u žalbi i o kom se nižestepeni sudovi nisu izjašnjavali, po ocjeni ovog suda, nije osnovan jer se naknada štete traži zbog povrede ugovorne obaveze pa se zastarni rok računa primjenom odredbe člana 376. stav 3. u vezi sa članom 371. ZOO-a. S obzirom da za

ugovor zaključen između stranaka nije propisan poseban zastarni rok, ima se primjeniti opšti rok zastare od 10 godina, pa kod toga da je šteta nastala u toku 2012. godine i da je tužba podnesena 2014. godine, očigledno je da se radi o neosnovanom prigovoru. Prigovor zastarjelosti potraživanja bio bi neosnovan sve i kada bi se zastarni rok računao po članu 376. stav 1. ZOO-a.

Revizija tužitelja je djelimično osnovana u dijelu odluke o troškovima postupka, tačnije u navodu da tužitelju pripada naknada troškova postupka na ime sastava revizije koju je izjavio protiv presude drugostepenog suda broj 61 0 Ps 007908 18 Pž 2 od 6.2.2019. godine, a koje troškove je opredjelio u iznosu od 2.755,35 KM. S obzirom da je revizija tužitelja usvojena i da je ukinuta drugostepena odluka, ovi troškovi predstavljaju sastavni dio cjelokupnih troškova postupka.

Iz obrazloženja pobijane odluke proizilazi da drugostepeni sud, kod konačnog obračuna troškova, nije imao u vidu ove blagovremeno opredjeljene troškove, a koje je tužitelju trebalo priznati shodno uspjehu u postupku od 60,38%, tj. u iznosu od 1.663,68 KM.

Tužitelju ne pripadaju troškovi na ime sastava revizije od 24.3.2021. godine (traženi u iznosu od 2.755,35 KM) s obzirom da njenim djelimičnim usvajanjem procentualni uspjeh tužitelja u postupku nije promjenjen.

Neosnovan je zahtjev tuženog za naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 2.693,92 KM jer se ne radi o trošku potrebnom za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP-u).

Slijedom navedenog, a primjenom odredbe člana 248. i 250. stav 1, u vezi sa članom 397. stav 2. ZPP-u odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić